

שלום לך אהובתי

עידן האינטרנט ותרבות המסרונים, המאופייין בכתיבה תמציתית ודלה, מעורר געגוע למילים של רגש הנחרטות לנצח בנפש. כאן נכנסת לתמונה שחר הדר, המתמחה בכתיבה רומנטית והמסייעת לאוהבים להביע את אהבתם או להיפרד באלגנטיות. "אנשים חושפים בפניי את רגשותיהם הכמוסים, אך אני רק משכתבת ולא יועצת או מגשרת", היא אומרת. מילים של אהבה

כתב וצילם: יותם יעקבסון

לא מזמן הבעתי בפייסבוק את געגועי למכתבים של פעם. "אני מצפה למעטפה מבוילת, שאינה הודעה על תשלומים או על קנס", היו המילים ששרבטתי בפרופיל שלי. ברוח התקופה זכיתי מהר מאוד בכמה לייקים, אך המעטפה המיוחלת בוששה לבוא. היכן הם הימים שבהם אדם התכנס לתוך עצמו, ישב עם מחשבותיו, ברר מילים, שטח אותן על גבי דף לבן, מחק, תיקן, נשם עמוק, קיפל את הנייר, הניחו במעטפה שאת שוליה הדביק, חתם בבול ובנשיקה, צעד אל תיבת הדואר ושלשל את המכתב מבעד לחריץ? היכן הם הימים שבהם מילאה אותנו הציפייה הגדולה לבואו של הדור, הנושא את מכתבו של אדם אהוב, שנשלח מארץ רחוקה? יש בי געגועים למעטפה חתומה שבתוכה כמוסים ניחוחות מארץ רחוקה ומילים המביאות נופים רחוקים שלא פסענו בהם מעולם. פרדוקס גדול הוא שדווקא בעת הנוכחית, הדיגיטלית, יש מעין עדנה למילה הכתובה. מאז שטכנולוגיית האינטרנט ותרבות כתיבת המסרונים (SMS) החלו להתפשט ברחבי העולם, הרבה יותר אנשים קוראים וכותבים. ואולם, הכתיבה המודרנית הרווחת הפכה תמציתית, דחוקה, חסרת מעוף, דלה בביטויים, תכליתית ומיידית. לעתים קרובות אף נעדר ממנה נימוס בסיסי

כגון פנייה בשם. לא אחת אין כל טעם בפנייה אישית כיוון שהמכתב אינו אישי ומופץ לרשימות תפוצה מסועפות. לפעמים נדמה שמה שלא יכול להיכנס במסגרת 70 תווים של הודעת טקסט סטנדרטית בטלפון סלולארי חסר זכות קיום או נתפס ארכאי, ארכני ומלאה. למי יש זמן לקרוא? המילה הכתובה נעשתה אולי רווחת מאוד, אך היא איבדה את עושרה ואת גווייה. העולם האינטנסיבי שלנו והחשיפה לגירויים בלתי פוסקים עשו אותנו קהי חושים וקצרי סבלנות. הדרישה למלא תוכן בחלל האינטרנט פותחת שעריה בפני כותבים רבים מאוד, אך עיקר הכתיבה הזו מכוונת למטרה שיווקית ועסקית ונעדרת רגש. כשאני שקוע במחשבות מעין אלו, המלוות אותי הרבה לאחרונה, הגעתי אל ביתה של **שחר הדר**, 30, המתפרנסת בין השאר מכתיבת מכתבי אהבה. ביתה נפתח אל חצר ציורית וסמויה מעין בקצה סמטה קצרה המסתעפת מרחוב יפת ביפו. בעודי בוחן את תיבת הדואר העשויה ברזל יצוק וממתין שדלת העץ הכבדה המוליכה לחצר תיפתח, צילצלו פעמוני הכנסייה הסמוכה והזכירו לי קצב אטי יותר של החיים.

להימנע מתערובות רגשית

התיישבנו בסלון ביתה הקטן וזכרו של **סיראנו דה ברז'ראק** עולה בינינו חישה מה. מחזאי צרפתי בשם זה, שחי

שחר הדר: "אנשים חושפים בפניי צוהר לרגשותיהם הכמוסים ביותר. אני עוסקת בבני אדם ובסיפורים אנושיים. זה הדבר הכי מעניין שיכול להיות. אין בעבודה הזו כל ציניות. אנשים מגיעים אליי כדי לכתוב לאנשים שהם אוהבים מתוך רצון ואכפתיות"

לפני למעלה מ-400 שנים, שימש השראה לגיבור מחזהו המפורסם של המשורר **אדמונד רוסטאן** משנת 1897. ברז'ראק של רוסטאן ניחן במראה חיצוני גרוטסקי (שיוצר חוטמו הארוך), העומד בניגוד לנפשו האצילה והרומנטית. אוצרו היחיד היה דמיון עשיר ואהבה אדירה למילים. דה ברז'ראק המאוהב ברוקסאן היפה, חושש בצדק כי לא תשיב לו אהבה. הוא מחזר אחריה בדברי כיבושין ובמכתבי אהבה מרגשים, אך בשמו של אחר, חברו יפה התואה. בניגוד לדה ברז'ראק, הדר הפכה את אהבתה למילים למקצוע של ממש. היא גם מקפידה להדגיש שבניגוד לדה ברז'ראק, שפרש במכתביו את שלל רגשותיו הכמוסים ורק שמם בכיסו ובפיו של אחר, היא עצמה כותבת את מחשבותיהם ורגשותיהם של אחרים, לא שלה. את עבודתה היא רואה כמלאכת שכתוב של דברי הזולת, "דיוק רגשות", כהגדרתה, תוך שהיא מנסה, עד כמה שאפשר, להימנע מביקורתיות וממעורבות רגשית. "לא אחת מגיעים אליי אנשים שהסיפורים קולחים מהם בפרץ רגשי עז, שיוצר אצלם בלבול וחוסר קוהרנטיות. דווקא מתוך חוסר המעורבות הרגשית שלי, אני יכולה להציע סדר בסיפור", מסבירה הדר. "הנטרול הרגשי לא תמיד קל ואפשרי", היא מודה, אבל היא

מאוד להתמקד בסביבה אינטנסיבית כל כך."

מסרים שלא קל לקבל

הדר מסרבת להציג בפניי דוגמאות למכתבים שכתבה. לפני הכל חשוב לה לשמור על הדיסקרטיות של הפונים. אחת הדוגמאות שהסכימה בכל זאת לנדב נגעה לאב, שבמשך כמה שנים חי בנתק מוחלט מבתו. לא היה לו העוז לפנות אליה ובסופו של דבר הוא בחר לשלוח לה מכתב. בלי להתעמת עמה פנים אל פנים, כשהוא מוגן מפני התפרצות אל תוך דבריו, היה לו הרבה יותר קל להסביר לבתו את תחושותיו. "היו שם לא מעט נקודות שכבת להורים גרושים ולאב שחי בגולה, יכולתי להזדהות עמו, אבל זה לא היה מקומי. תפקידי היה להאזין ולברור מתוך אסופת המילים הנסערות את המיקוד", היא אומרת.

כאמור, סוגי המכתבים שהדר מתבקשת לערוך ולנסח מגוונים מאוד. יש שהם רציניים וקודרים, כגון מכתבי פרידה, מכתבים שמתוודים על בגידה, על חטאים ועל עוולות ושאר מסרים שלנמען בודאי לא קל לקבל, ויש שהם קלילים ומתקתקים, כגון נאומים וברכות. סוג הברכה האהוב עליה ביותר הוא ברכת כלה. "כלה מתכוננת חודשים לרגע המיוחל, ועל פי המסורת היהודית, למעט הברכה שהיא אומרת לפני צאתה לחופה - ברכה בעלת נוסח שבלוני ולא אישי - היא לא אומרת דבר. אני מציעה שלאחר החופה יוכלו הכלות לשאת מילים שהן זיקוק של תחושותיהן במעמד זה. אני נמצאת כדי לעזור להן לברור מתוך שלל הרגשות את המילים המדויקות ולנסח אותן לברכה קצרה, קולעת ומרגשת".

אהבתה של הדר למילים באה מהבית. "גדלתי בבית שמוקיר ואוהב מילים. שעות הפנאי סבבו תמיד סביב קריאה והאזנה למוזיקה. כתיבה וקריאה תמיד ליוו אותי. היה

שחר הדר. "תפקידי להאזין ולברור מתוך אסופת המילים הנסערות את המיקוד"

אחד המבקשים את שירותיה של שחר הדר היה אב, שבמשך כמה שנים חי בנתק מוחלט מבתו. לא היה לו העוז לפנות אליה ובסופו של דבר הוא בחר לשלוח לה מכתב. בלי להתעמת עמה פנים אל פנים, כשהוא מוגן מפני התפרצות אל תוך דבריו, היה לו הרבה יותר קל להסביר לה את תחושותיו

חושפים בפניי צוהר לרגשותיהם הכמוסים ביותר. אני עוסקת בבני אדם ובסיפורים אנושיים. זה הדבר הכי מעניין שיכול להיות. אין בעבודה הזו כל ציניות. אנשים מגיעים אליי כדי לכתוב לאנשים שהם אוהבים מתוך רצון ואכפתיות. מדהים איך גם בשנת 2011, למרות ההתפתחות הטכנולוגית האדירה שידע המין האנושי, אנחנו מוצאים את עצמנו חוזרים אחורה ומתרגשים מאותם הדברים בדיוק: מילים אמיתיות, רגשות כתובים המתעדים רגעים שנחרטו בנו לנצח ומלווים אותנו לאורך החיים", היא אומרת. גם הדר חשה צער לנוכח קצב החיים המודרניים. "אנחנו דור של פופקורן במיקרו. מניחים פופקורן בשקית ואחרי שתי דקות יש לנו פופקורן. אין שום ציפייה או התרגשות מפצפוף גרעיני התיירס. אנחנו דור הרבה פחות רומנטי והרבה יותר משימתי. כיום עובדים הרבה יותר, אבל מפעילים פחות את הרגש. רמת הגירויים והמסרים הגבוהה שאנחנו חשופים אליה יוצרת בנו הפרעת קשב. קשה

מקפידה להיצמד לגרסת המקור כפי שסופרה לה. היא יודעת היטב את מקומה ומבחינתה זה סוד הקסם וזו גם המחויבות - להיכנס לראשו של אחר. "אני משכתבת, לא יועצת ולא מגשרת", היא אומרת מפורשות. הדר החלה בכתיבת מילותיהם של אחרים לפני שנתיים, כשהקימה את "טקסטורה - מילים של אהבה" (www.textora.com). מאז היא מתאימה כמיטב יכולתה את המילים ואת המשפטים למי ששיתף אותה בסיפורו. היא משתדלת ליצור רצף נהיר ככל האפשר של תחושות, שיאפשר לנמען של המכתב לעקוב אחר מהלך הדברים. בעבודתה היא כותבת מכתבים שונים ומשונים, העונים לקשת רחבה של צרכים רגשיים: אהבה, פרידה, ברכות ונאומים. היא גם כותבת טקסטים לבלוגים ועוסקת בניהול מוניטין של עסקים ברשת, אך יותר מכל היא נהנית מהמלאכה שמזמנת לה כתיבת המכתבים. את עבודתה היא מגדירה כהנאה צרופה. "אני לא כותבת מכתבים בעל כורחי. אנשים

אצלנו נוהג לכתוב פתקים זה לזה כל הזמן, כמו פתקי בוקה, רק יותר מפורטים ותיאוריים. מאז אני כותבת להנאתי ולהנעתי", היא מחדדת. "טקסטורה - מילים של אהבה' נולד מתוך הגעגוע שלי למילים, מהרצון להשיב את עטרת המילה הכתובה ליושנה. ביקשתי לחזור לאחור ולעורר מחדש את תרבות הכתיבה של המכתבים, שלהבדיל ממסרונים, נשארים לנצח. סבתא שלי כבר בת 87. עד היום היא פותחת מדי פעם מגירה גנוזה ומוציאה מכתבים מצהיבים של הגבר שלה, סבא שלי זכרונו לברכה. בידיים רועדות היא מתירה קפלי נייר נושנים וקוראת בדמעות מילים על התאהבות ועל גרשות עזים שכתבו לה עם קום המדינה, כשהגיעה הישר מהתופת של השואה".

גם להדר תיבה שמכילה מכתבים ופתקים. היא שומרת בה מילים שכתבו לה מאז שהייתה בת שש. "כשהייתי בת עשר יצא אבא לחו"ל לשליחות בת ארבע שנים. לא היה שבוע שבו לא קיבלתי ממנו גלויה או מכתב עם תיאורים וציורים. חיכיתי למכתבים ממנו יותר מאשר למתנות. בהתחלה, כשעוד הייתי קטנה ולא יכולתי להבין את כתב היד שלו, אמא הייתה קוראת עבורי את המכתבים", היא מתארת את הקסם שנגלה לה במילים.

כותב מכתבים מקצועי

לצד ההתרפקות המשותפת של הדר ושלי על הימים שבהם אנשים כתבו מכתבים ליקריהם כמו ידיהם, הזכרתי לעצמי שלמעשה, לאורך רוב ההיסטוריה האנושית, מרבית האנשים לא ידעו קרוא וכתוב. על מנת לשגר מסר לאהוב הנמצא הרחק מהם (וגם כדי לפנות לערכאות מדיניות ומשפטיות), נאלצו בני האדם לפנות אל כותב המכתבים, שעשה את מלאכתו בתמורה לשכר. באירופה היה זה בדרך כלל כומר הקהילה. כתיבת

המכתבים אפשרה לכותב אותם הצצה אינטימית אל נבכי חייו של הפרט והייתה, מלבד וידוי, עוד אחד מהכלים שבעזרתם שימרה הכנסייה הקתולית את כוחה. הדר מקפידה לקיים את המפגש עם הפונים אליה פנים אל פנים, אלא אם כן יש קושי פיזי המונע את המפגש. נפגשים אצלה בבית או בבית קפה ומשוחחים. בדרך כלל היא פותחת בכמה שאלות מנחות כלליות. משם, כך היא מספרת, השיחה בדרך כלל קולחת. משהו באינטראקציה יוצר היפתחות ושיח. "אני נמנעת מהבעת ביקורת או דעה וכך, באין שיפוטיות, הסיפור האישי יכול להיות נוכח". את המלל שהיא שומעת כותבת הדר בנקודות. אחר כך היא מסדרת את הדברים. היא גם מנסה לשמור עד כמה שאפשר על שפתו של הדובר אליה (כבר היו פונים שאמרה להם שלא תוכל לכתוב בשפתם והשיבה פניהם ריקם). לעתים נדירות הפונים מביאים עמם פסקאות קצרות שכתבו, כבסיס למכתב שהם מבקשים לחבר. כך או אחרת, התוצר הסופי הוא מכתב מוקלד ומודפס שאותו מוסרת הדר למזמין תוך המלצה חמה להעתיקו בכתב יד. כשאני שואל אם היו פונים שחזרו וביקשו תיקונים, הדגשים או הבהרות למכתבים שכתבה, הדר משיבה בשלילה.

"עצם העובדה שאני מתחברת לאוצר המילים והביטויים של מי שיושב מולי מצמצם משמעותית את הצורך בשינוי. אם יש בקשה מצדם של הפונים, הבקשה היא להכביר מילים", היא אומרת. באופן מפתיע למדי הדר מספרת שרוב רובם של הפונים אליה משתייכים למעמד סוציאלי אקונומי גבוה מאוד, אנשים שהיינו מצפים מהם שיכתבו בעצמם. רבים מהפונים נוהגים להתנסח בעל פה מול קהל, לעתים קהל רב. רבים

שחר הדר:
"עצם העובדה שאני מתחברת לאוצר המילים והביטויים של מי שיושב מולי מצמצם משמעותית את הצורך בשינוי. אם יש בקשה מצדם של הפונים, הבקשה היא להכביר מילים"

מהם אף עוסקים בכתיבה. עם זאת, מתברר שרוב ההבדל בין מכתב אישי, המתרגם רגש למילים, ובין כתיבה טכנית קרה. תוך שיחה עולה בי השאלה, האם אין משהו מלאכותי במסירת מילים של האחד לעיבודו של האחר. בפייה של הדר תשובה ניצחת: "כשאנחנו חולים אנחנו הולכים לרופא, כשאנחנו רוצים לשפר את איכות החיים שלנו אנחנו פונים לפסיכולוג, כשאנחנו מתחננים אנחנו בוחרים בחברת קייטרינג בקפידה, וכשהכלה חולמת על שמלה מיוחדת היא פונה למעצב על מנת שיתפור לה את חלומה. בכל תחום בחיים אנחנו מקבלים עזרה. אין שום סיבה שבענייני מהות ורגש נימנע מקבלת העזרה. כשם שאיש לא מוצא לנכון לבקר אדם שקונה כיכר לחם ולא אופה אותה בעצמו, גם אם יש לו המצרכים והמתכון, אין שום סיבה להתייחס לכתיבה רומנטית כאל משהו מלאכותי שיש בו טעם לפגם. כשהדברים חשובים באמת לא מתפשרים

עליהם. כשרוצים להעביר מסר מורכב, חשוב שיהיה מדויק. לא כולם יודעים לעשות הכל, וזה בסדר גמור ללכת אל מישהו שיודע להקשיב ומתוך הקשב להוציא את הדבר הכי קרוב ומדויק".

מכתבים שבלוניים ומוזשלים

על מנת להדגיש לי את זילות המילה הכתובה הדר מציעה לי לחפש את צירוף המילים "מכתבי אהבה" בגוגל. מאות אלפי תוצאות עולות תוך שניות. רבות מהן מציעות מכתבים שבלוניים, שאפשר להוריד כקובץ או להעתיק בלחיצת מקש. כשעיינית בחלק מהאתרים, נוכחתי לדעת שרבים מהמכתבים המוצעים לקהל נכתבו באופן כה מרושל עד שיש בהם שגיאות איות והקלדה רבות ושאין אפילו אחידות בשמירה על מין הנמען או על שמו. הדר מגדירה את עצם המפגש אתה כבעל ערך תרפויטי והפונים עצמם, לדבריה, לא אחת מעידים על כך באוזניה. "עצם העובדה שאדם מגדיר קושי, משתף בו ובוחר

שחר הדר
(בצילום): "לא כולם יודעים לעשות הכל, וזה בסדר גמור ללכת אל מישהו שיודע להקשיב ומתוך הקשב להוציא את הדבר הכי קרוב ומדויק"

לחלוק את מילותיו היא מכוננת". היא מסבירה לי שלא אחת אנשים מגיעים אליה עם בעיה, אך לא בהכרח מודעים לצורך העמוק שלהם. כדוגמה לכך היא מספרת על פנייתה של אישה מבוגרת שהייתה על ערש דווי. "לכאורה מצוקתה נבעה מסיומם הקרב של חייה, אבל הצורך האמיתי שלה היה שנכדיה יתפסו אותה באופן חיובי ויזכרו אותה", מספרת הדר. כשיצאתי מביתה של הדר כעבור שעתים, שוב מילאו צלצולי הפעמונים של הכנסייה הסמוכה את האוויר וציינו את אמצע היום. הדר נחפזה לפגישה נוספת. בעודי צועד במורד רחוב יפת ומוחה זיעה ממצחי, חשבתי עד כמה המיזם של הדר הוא תוצר של העת העכשווית. נכון, הוא משיב עטרה ליושנה ומחזיר למילה הכתובה את כבודה, אבל בה בעת הוא מבטא את נטייתנו העכשווית להיעזר במתווך לכל דבר ועניין, שמשחרר אותנו מהצורך להתמודד עם הבעיות שלנו בעצמנו ושלעתים אף משכתב עבורנו את רגשותינו. ■

